

**Коломийський індустріально-педагогічний
фаховий коледж**

Циклова комісія психолого-педагогічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

заступник директора

з навчальної роботи

 О. В. Мороз

«02» вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ

**для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня
«Фаховий молодший бакалавр»**

**за освітньо-професійною програмою «Трудове навчання та технології»
за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)**

за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Коломия 2022

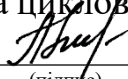
Робоча програма навчальної дисципліни «Загальні питання методики» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Трудове навчання та технології» за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка 2022 р. – 17 с.

Розробник: Благодир Ольга Олександрівна – викладач фахових дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

Протокол 1 від
«01» вересня 2022 р.

Голова циклової комісії

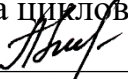
(підпис)

Н. Г. Левицька
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

Протокол 1 від
«31» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

(підпис)

Н. Г. Левицька
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма здобуття освіти	
		4 семестр	5 семестр
Загальний обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС	4	
	годин	120	
Загальна кількість аудиторних годин		64	
з т.ч.: - лекції		16	16
- практичні		16	16
Самостійна робота, год.		56	
Форма підсумкового контролю		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робочу програму навчальної дисципліни «Загальні питання методики» розроблено для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Трудове навчання та технології» за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка.

Мета вивчення навчальної дисципліни – полягає в тому, щоб сформувати у студентів сукупність знань та вмінь, необхідних для проведення уроків з трудового навчання; ознайомити здобувачів освіти із загальними поняттями, принципами та методами, що використовуються при навчанні учнів навичкам та умінням з трудового навчання.

Дисципліна допомагає майбутнім вчителям Технологій розуміти, як краще навчати учнів та сприяє підвищенню якості та ефективності професійної самопідготовки.

Вивчення предмету Загальні питання методики спрямоване на підготовку здобувачів освіти до викладання та керівництва, а також на формування їхньої здатності аналізувати, вдосконалювати та адаптувати методи навчання для досягнення кращих результатів в процесі навчання.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Загальні питання методики»

є:

- вивчення основних теоретичних підходів до методики трудового навчання;
- розгляд аспектів організації навчального процесу в школі;
- аналіз психологічних та педагогічних аспектів навчання професійних навичок;
- розробка та апробація навчальних програм та методичних матеріалів для навчання учнів;
- вивчення методів оцінки результатів трудового навчання та їх впливу на трудову діяльність;
- дослідження сучасних тенденцій у сфері трудового навчання, включаючи використання сучасних технологій та дистанційного навчання;
- вивчення проблеми оцінки якості професійних навичок та розробка критеріїв оцінювання;
- аналіз ролі мотивації та психологічних аспектів в процесі трудового навчання.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування компетентностей:

Шифр	Назва
Інтегральна компетентність (ІК)	
ІК	Здатність вирішувати складні задачі і проблеми в галузі середньої освіти та педагогіки або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів педагогічних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 5	Здатність до міжособистісної взаємодії
ЗК 7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 8	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів
СК 2	Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі
СК 3	Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей
СК 4	Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання
СК 5	Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі
СК 12	Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення власних професійних потреб
СК 13	Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів
СК 15	Здатність до попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

Ці компетентності допомагають здобувачам освіти стати кваліфікованими фахівцями в галузі методики трудового навчання та підготувати їх до успішного вчителювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються програмні результати навчання відповідно до ОПП:

РН3	Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб
РН6	Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі
РН7	Організовувати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання
РН8	Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання
РН9	Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями
РН11	Застосовувати інновації у професійній діяльності
РН14	Формувати в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- місце та роль трудової підготовки у здійсненні загальноосвітніх завдань школи, у фізичному, інтелектуальному, соціальному і духовному розвитку особистості школяра;
- зміст, ідеї і принципи побудови Державного стандарту освітньої галузі «Технологія», сучасні системи, за якими побудовані шкільні програми і навчальні посібники з трудового навчання;
- характер і зміст роботи вчителя щодо організації, планування і матеріального забезпечення трудового навчання учнів у школах (на уроках, позакласних заняттях і при проходженні практики)

вміти:

- готуватися до теоретичних і практичних занять, правильно будувати й проводити ці заняття у школі, складати потрібну для занять навчально-методичну та технічну документацію;
- правильно організовувати проєктно-технологічну діяльність учнів, суспільно корисну продуктивну працю учнів різного віку в школі, поза школою;
- організовувати та проводити позакласну роботу учнів з технічної творчості, декоративно-ужиткового мистецтва, а також факультативні заняття;
- правильно здійснювати зв'язок теоретичних знань з техніки й технологій з практичними заняттями і працею учнів, а всієї трудової підготовки – з основами наук;
- поєднувати навчання, виховання і розвиток учнів у процесі урочної і позакласної роботи з трудового навчання;
- організовувати профільне навчання в загальноосвітньому навчальному закладі.

3. Програма початкової дисципліни

Розділ 1. Методика трудового навчання, як педагогічна наука, її предмет та завдання

Розділ 2. Сучасний вчитель технологій

Розділ 3. Системи трудового і професійного навчання

Розділ 4. Теоретичні основи методики навчання

Розділ 5. Організація навчальної роботи

Розділ 6. Проєктна технологія навчання

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва розділів, тем	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Розділ 1. Методика трудового навчання, як педагогічна наука, її предмет та завдання	26	8	6	12
2	Розділ 2. Сучасний вчитель технологій	12	2	4	6
3	Розділ 3. Системи трудового і професійного навчання	22	6	6	10
4	Розділ 4. Теоретичні основи методики навчання	24	6	6	12
5	Розділ 5. Організація навчальної роботи	24	6	6	12
6	Розділ 6. Проєктна технологія навчання	12	4	4	4
	Всього	120	32	32	56

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми, розділу	Кількість годин
1	Розділ 1. Методика трудового навчання, як педагогічна наука, її предмет та завдання	8
2	Розділ 2. Сучасний вчитель технологій	2
3	Розділ 3. Системи трудового і професійного навчання	6
4	Розділ 4. Теоретичні основи методики навчання	6
5	Розділ 5. Організація навчальної роботи	6
6	Розділ 6. Проєктна технологія навчання	4
	Всього	32

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми, розділу	Кількість годин
1	Розділ 1. Методика трудового навчання, як педагогічна наука, її предмет та завдання	6
2	Розділ 2. Сучасний вчитель технологій	4
3	Розділ 3. Системи трудового і професійного навчання	6
4	Розділ 4. Теоретичні основи методики навчання	6
5	Розділ 5. Організація навчальної роботи	6
6	Розділ 6. Проєктна технологія навчання	4
	Всього	32

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, розділу	Кількість годин
1	Розділ 1. Методика трудового навчання, як педагогічна наука, її предмет та завдання 1.1 Зв'язок методики трудового навчання з іншими науками 1.2 Методи наукових досліджень. Перспективний досвід педагогів в організації трудової підготовки учнів 1.3 Характеристика змістових ліній освітньої галузі 1.4 Етапи становлення професійної підготовки в сучасній загальноосвітній школі 1.5 Трудова підготовка учнів в сучасній загальноосвітній	12

	школі. Шляхи її реформування 1.6 Зарубіжний досвід здійснення трудової підготовки учнівської молоді	
2	Розділ 2. Сучасний вчитель технологій 2.1 Національна школа і проблеми модернізації підготовки вчителя трудового навчання 2.2 Особливості методичної роботи вчителя трудового навчання 2.3 Планування і облік у навчальних майстернях	6
3	Розділ 3. Системи трудового і професійного навчання 3.1 Історія виникнення основних систем трудового і професійного навчання: системи ЦППА , операційно – комплексної 3.2 Принципи відбору системи трудового навчання відповідно до Державних стандартів, змісту 3.3 Політехнічний принцип навчання, поєднання навчання з трудовою діяльністю 3.4 Загально – дидактичні принципи трудового навчання: свідомість і активність, врахування вікових та індивідуальних особливостей 3.5 Характеристика принципів трудового навчання	10
1	Розділ 4. Теоретичні основи методики навчання 4.1 Характеристика методів за характером пізнавальної діяльності і самостійності учнів (пояснювально– ілюстративний, репродуктивний) 4.2 Характеристика методів трудового навчання за джерелами інформації (словесні, наочні, практичні) 4.3 Методи самостійної роботи учнів 4.4 Інноваційні педагогічні технології 4.5 Шляхи впровадження інноваційних педагогічних технологій 4.6 Критерії та рівні оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках технологій	12
2	Розділ 5. Організація навчальної роботи 5.1 Система організаційних форм технологій 5.2 Типи нетрадиційних уроків, вимоги до них 5.3 Дидактичні вимоги до уроку трудового навчання 5.4 Підготовка вчителя до навчального року 5.5 Планування і облік роботи у навчальних майстернях 5.6 Вимоги до робочих місць учнів і вчителя	12
3	Розділ 6. Проєктна технологія навчання 6.1 Використання творчих проєктів для учнів у формуванні ключових компетентностей через уроки трудового навчання 6.2 Розробка творчого проєкту	4
	Всього	56

8. Методи контролю

При організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Загальні питання методики» використовуються наступні види контролю знань:

1. Усне опитування.
2. Письмова перевірка.
3. Практична перевірка.
4. Тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю з дисципліни «Загальні питання методики» - екзамен.

Контрольні питання:

1. Процес трудової підготовки та його складові частини.
2. Поняття системи професійної орієнтації
3. Правила техніки безпеки в шкільних майстернях.
4. Особливості профорієнтації учнів в процесі трудового навчання
5. Структура уроку трудового навчання
6. Основні вимоги до навчальних майстерень.
7. Суть позакласної і позашкільної діяльності учнів з технічної творчості
8. Трудова підготовка учнів в сучасному загальноосвітньому закладі.
9. Форми і методи перевірки і оцінки знань, умінь і навичок на заняттях у майстернях
10. Основні вимоги до сучасного вчителя трудового навчання.
11. Характеристика форм організації праці учнів.
12. Безпосередня підготовка вчителя до уроку.
13. Підготовка вчителя до навчального року.
14. Організація методичної роботи вчителів трудового навчання та їх атестація.
15. Правила внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.
16. Характеристика навчальних планів, програм, підручників. Вимоги до них.
17. Поняття про пасивні, активні і інтерактивні методи навчання.
18. Умови вибору методу навчання

- 19.Поняття про загальні принципи трудової підготовки.
- 20.Основні етапи підготовки вчителя технологій до навчального року.
- 21.Пояснювально-ілюстративний метод трудового навчання
- 22.Загально – дидактичні принципи трудового навчання: наочність, зв'язок з життям, систематичність.
- 23.Поняття про методи, прийоми трудового навчання.
- 24.Характеристика словесних методів навчання.
- 25.Характеристика наочних методів навчання.
- 26.Особливості проведення організаційної частини уроку трудового навчання
- 27.Характеристика практичних методів навчання.
- 28.Методика проведення вступного інструктажу на уроках трудового навчання і технологій
- 29.Методи роботи вчителя.
- 30.Методика і мета проведення поточного інструктажу в трудовому навчанні
- 31.Форми самостійної роботи учнів.
- 32.Методика і мета проведення заключного інструктажу
- 33.Санітарно – гігієнічні вимоги до приміщень шкільних майстерень і режиму роботи в них.
- 34.Метод проблемного навчання
- 35.Репродуктивний метод навчання
- 36.Зв'язок методики навчання технологій з іншими науками.
- 37.Структура уроку технологій
- 38.Інструктування на уроках технологій
- 39.Форми профорієнтаційної роботи в школі
- 40.Основні вимоги, що ставляться до оцінювання учнівських робіт.

9. Критерії поточного оцінювання знань та вмінь студента

Критерії оцінювання знань та вмінь студента являють собою систему вимог у вигляді опису та кількісних вимірників рівня знань та вмінь студента, які підтверджують набуті ним компетенції. Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни «Загальні питання методики» наведені нижче:

5 – Відмінно:

Чітко і повно розуміє теоретичні основи методики навчання, дає детальні та точні визначення ключових понять. Здатен проводити аналіз різних підходів та методів навчання, порівнювати теоретичні моделі. Демонструє глибоке розуміння взаємозв'язку теорії та практики в методиці навчання. Повністю володіє принципами організації навчальної роботи, ефективно застосовує їх у практичних ситуаціях. Здатен розробити детальну і продуману організаційну стратегію для навчання. Проявляє високий рівень самостійності в організації навчальних процесів, враховуючи різні аспекти: час, ресурси, індивідуальні особливості учнів. Володіє всіма етапами проєктної технології навчання та ефективно застосовує їх у практиці. Може розробити та реалізувати проєкт на високому рівні, враховуючи всі аспекти: планування, виконання, оцінка результатів. Здатен інтегрувати проєктну діяльність у навчальний процес, створюючи реальні умови для розвитку навичок учнів.

4 – Добре:

Розуміє основні теоретичні положення методики навчання, дає коректні визначення. Може аналізувати основні методи та підходи, хоча не завжди точно порівнює їх. Виявляє розуміння принципів навчання, але інколи пропускає важливі моменти або не надає глибокого аналізу. Знає основні принципи організації навчальної роботи, може застосувати їх у конкретних ситуаціях. Планує навчальну роботу, але не завжди враховує всі важливі аспекти (наприклад, час, ресурси, індивідуальний підхід). Демонструє достатній рівень організаційних навичок, але може потребувати допомоги в складніших ситуаціях. Розуміє основні етапи проєктної технології навчання, може застосовувати їх на практиці. Створює

проекти, але інколи недостатньо повно враховує усі аспекти або потребує допомоги на окремих етапах. Здатен організувати навчання за проектною технологією, хоча є деякі недоліки в плануванні або реалізації.

3 – Задовільно:

Знає базові теоретичні концепції методики навчання, але пояснює їх поверхово. Рідко проводить глибокий аналіз, інколи плутає поняття або неправильно інтерпретує теоретичні основи. Пояснення методів навчання недостатньо чіткі або не зовсім точні. Розуміє загальні принципи організації навчальної роботи, але має труднощі в їх застосуванні на практиці. Може скласти план навчальної роботи, але часто пропускає важливі деталі або не враховує всі фактори. Потребує допомоги в організації ефективного навчального процесу. Знає основи проектної технології навчання, але має труднощі в її застосуванні. Може розробити проект, але часто нехтує важливими етапами або не враховує особливості учнів. Потребує допомоги на етапах планування та реалізації проекту.

2 – Незадовільно:

Має серйозні проблеми з розумінням теоретичних основ методики навчання. Залишаються значні прогалини в знаннях, труднощі в поясненні базових понять і теорій. Не здатен застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних навчальних ситуацій. Має суттєві проблеми в організації навчальної роботи, не здатен чітко спланувати навчальний процес. Не враховує важливі елементи організації навчання або не розуміє їх значення. Потребує значної допомоги у плануванні та організації навчального процесу. Має серйозні проблеми в розумінні та застосуванні проектної технології навчання. Не здатен самостійно розробити та реалізувати проект. Потребує значної підтримки і не може застосувати проектну технологію в навчальному процесі.

10. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Тематичний план
3. Конспект лекцій, завдання практичних робіт
4. Тестові завдання для контролю знань
5. Презентації
6. Кросворди
7. Методичні рекомендації щодо виконання самостійних робіт
8. Програма екзамену

11. Рекомендована література

Базова

1. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016 – 583 с.
2. Пелагейченко М. Л. «Професійний довідник учителя трудового навчання»: Вид. група «Основа», 2013. – 254, [2] с. – (Серія «Професійний довідник»).
3. Коберник О.М. Методика трудового навчання : проектно-технологічний підхід: навч. посіб. / За ред. О.М. Коберника, В.К. Сидоренка. – Умань : СПД Жовтий, 2008. – 216 с.
4. Пискун О. М. Методика трудового навчання. Проектна технологія навчання: Навчально-методичний посібник до виконання практичних робіт для студентів спеціальності «Середня освіта. Трудове навчання та технології». – Чернігів: ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. – 2017. – 88 с.
5. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.П. Волкова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 360 с.

Допоміжна

1. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. – Харків : ХНПУ, 2018. – 457 с.
2. Аніщенко О.В., Яковець Н.І. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Навч. посібник / За заг. ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. – 199 с.
3. Основи теорії технологічної освіти : навчальний посібник / С. І. Ткачук, О. М. Коберник // Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. – 304 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти / Постанова Кабінету міністрів України за № 1392 від 22 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-n#n9>.
2. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової Української школи – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovdzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
3. Навчальні програми для 6-9 класів – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

Українські освітні портали:

- <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України
- <http://www.ccf.kiev.ua/> – соціальна освіта в Україні (організація семінарів, тренінгів, дистанційна освіта у галузі соціальної педагогіки)

Сервіси дистанційного навчання:

- <https://vseosvita.ua/library/trudove-navcanna>

Трудове навчання – методичні матеріали <https://nuschool.com.ua/> Трудове, технології, дизайн, творчість

Всеукраїнський Форум: Технологічна освіта

- <https://www.facebook.com/groups/1775468302718754/> Трудове навчання в українській школі
- <https://www.facebook.com/groups/597366907085699/> Трудове навчання та технології в школі онлайн
- <https://naurok.com.ua/biblioteka/trudove-navchannya>